

ידל עי מסר תורה והשכלה למבוגרים ולנער
הסתדרות נשי מרחי באמריקה

פרק כ"א - י

שופטים (תשי"ה)

- א. כי ה' אלוקיכם ההולך עמכם להלחם לכם עם אויביכם להושיע אתכם.
1. רמב"ן ד"ה כי ה' אלוקיכם עד "והנה הכהן".
הנלחם עלול לצאת לקרב מתוך שתי הרגשות בלתי רצויות, אשר נגד סתיהן מכוונות
דברי הכהן, לדעת הרמב"ן. אלו הן שתי ההרגשות האלה?
2. רמב"ן ד"ה כי ה' אלוקיכם עד הסוף.
מה ההבדל בין אופי דברי הכהן (פסוקים ג-ד) ובין אופי דברי השופטים (ה-ו-ז)?

ג. ה-ו-ז... מי האיש אשר בנה בית... אשר נסע כרם... אשר ארס אשה ילך וישוב
לביטו בחלקו המפרטים בכעס ילוח זה מן המלחמה, אם הוא לסובת היחיד (אשר לא
חנך, לא חלל, לא לקח) או לסובת הכלל, כלומר לסובת המלחמה. לאיזו דעה נוטים
המפרטים הבאים, סדרם לקבוצות ונמק את דעתם!

רמב"ן ד"ה ואיש אחר יחנכנו.

ראב"ע ד"ה חנכו

רמב"ן ד"ה ילך וישוב

רמב"ן ד"ה כי ה' אלוקיכם ההולך עמכם החל מן והנה הכהן שהוא עובד את ה'
ספר החנוך והענין להיות מחוירים מן המלחמה מי שנסע כרם ולא אכל ממנו או
בנה בית ולא שכן בו או ארס אשה ולא לקח והוא מעבירות שבידו, והו דבר
ראוי וכטר, כי כל אלה בני חלושים מאד מבוא במלחמה, כי מחשבתם נתפשת על
הדבריה הנזכרים, ואלו יניאו לב אחיהם... וכל דרכי התורה יוסר ואפונה.
באור ד"ה ואיש אחר יחנכו ויש לך לחוס על בונה, נוסע ומארס, כי ה' אלוקיך
הוא הנלחם ואינך צריך לחיל רב, לכן תחמול עליהם.
הירש בעצם ימי המלחמה מדביסה התורה את חשיבותן המכרעת של דרישות השלום
ותפקידיו, אחרי שאיננה מבססת את ה"ילך וישוב" ב"פן ימות" ויהי הבית
סמם, הכרם בלתי נעבד, באשה - אלמנה" אלא בנמקה: פן ימות ואיש אחר יחנכנו,
יחללנו, יקחנה". הרי גלוי לעין כל שהיא - התורה - מחיבת כל יחיד ויחיד
למלא בנופו את תפקידי השלום ושעל כן חובת עבודת הצבא גדחית לגבי מי
שנכנס למלא את התפקידים באופן קבוע במסבות חדשות.

ג. ה-ו-ז - אשר בנה בית. - אשר נסע כרם... אשר ארס אשה...
פוסה מ'ג ע"א: כל אלה שומעין דברי כהן מערכי מלחמה וחוזרין ומספקין מים
ומזון (ליוצאי מלחמה) ומתקנין את הדרכים.

הכתב והקבלה: ממסמעות הפסוק נראה שיחזרו לשבת בביתם, אבל לדברי חז"ל
אינם חוזרים לבייתם אלא פוסקים בספוק צרכי מלחמה; אם כן מהו "ילך וישוב
לביטו" דאמר קרא?

התוכל ליטב סתירה זו בעזרת הפסוק "ודוד הולך ושכ" (סמאל א י"ז ס"ו).

אד. ה' האיש הירא ורך הלבב

ראב"ע ד"ה הירא; ד"ה רך הלבב

באור (אחרי הכיאות דברי ראב"ע הנ"ל) ונהפוך הוא לדעתי: הירא ממכה ורך
הלבב להכות אחר.

נסה להכניע בין סניהם ונמק את הכרעתך!
(וע' רמב"ן ד"ה ויירא ויצר)

ה. שאלות ודיוקים ברש"י

לפי דעת כמה ממפרשי רש"י אין מדרכו להביא שני פרושים
או שני מדרשים לד"ה אחד, אלא במקום שאין אחד מהם מתרץ
את קושייתו תירוצו, מספיק.

הסבר, מדוע לא הסתפק רש"י כאן באחד משני המדרשים.
(לשאלה זו עיין גם גליונות תש"ד תולדות ב; וישב א, 1,
פנחס ב; ותש"ה וירא 42)

מה קשה לו?

" " " ?

" " " ?

2 " " על אויביך

3 " " סוס ורכב

4x " " עם רב

5 " " על אויביכם

למה בחר כדוגמה מכל מלחמות יהודה עם ישראל דוקא בזו
המסופרת בדברי הימים ב' כ"ח?
מה יש ללמד מדברי חז"ל אלה לשאלה ב, ביחוד בנוגע
לדבריו של רשב"ם.

6x " " ויספו השופטים

יש לסלח תשובות לנחמה ליבוביץ, קרית משה ירושלים
התשלומית, הזמנות וכו' למר יעקב אשכנזי, רחוב אוסיסקין 48, ירושלים.